

ACTIVITEITEN OKTOBER-DECEMBER 2014

ARDEA IS EEN REGIONALE NATUURPUNT - VOGELWERKGROEP ACTIEF IN ANTWERPEN ZUID | HOBOKEN-KIEL-WILRIJK-EDEGEM-HOVE

ZAT. 4 OKT. TOT ZON. 2 NOV.
VOGELTREKTELLINGEN
(ARDEA)

Praktisch:

- Plaats Scheldedijk Hobokense Polder
- Vijf minuten wandelen vanaf Petroleumkaai (parking)
- Fietsen kan vlot tot op de telpost
- Meebrengen: verrekijker, telescoop, vogelgids, fototoestel, (warme) drank...
- Zittip: een plooiestoeltje kan ook van pas komen!
- Coördinator: Luc Van Schoor, 0494/33 63 09

Herfsttrektellingen op de Trektelpost Hobokense Polder

Voor de 9e opeenvolgende keer worden vogeltrektellingen langs de Scheldedijk aan de Hobokense Polder gehouden. We doen zoals gewoonlijk weer mee aan de Europese **simultaantellingen** die doorgaan op zaterdag **4 oktober** (tevens EuroBirdwatch) en op zondag **19 oktober**. De telpost Hobokense Polder o.l.v. natuurgids Luc Van Schoor staat bekend als een gastvrije en gemoedelijke plek waar elke geïnteresseerde vogelliefhebber(ster), van zuivere leek tot kenner, steeds van harte welkom is om een paar uur mee te komen speuren naar alles wat voorbij vliegt. Meestal wordt er heel wat gevogelte waargenomen en geteld. Af en toe laten de vogels de tellers letterlijk in de kou staan, maar dan worden de jiggers en moppen geteld...

De dagelijkse ochtendtellingen beginnen op **zaterdag 4 oktober** en eindigen zonder tegenbericht op zondag 2 november. In principe wordt er dagelijks geteld van **8 tot 12 u**, naargelang de weers- en dus ook trekomstandigheden.

ARDEA doet een oproep om met ieders inbreng van deze herfsttrektellingen een succes te maken! Geef gerust een seintje aan Luc als je wil deelnemen, ook als je twijfelt of de trekking doorgaat bij minder gunstig weer. Op de Ardea-blog wordt regelmatig nieuws gepost. Op de website Trekellen.eu kan je de telresultaten volgen. Maar natuurlijk liefst tot kijk op de Scheldedijk!

VR. 10 TOT ZON. 12 OKTOBER 2014
VOGEL-3-DAAGSE
(ARDEA)

Praktisch:

- Gids : Luc Van Schoor, 0032 0)494336309
- Begeleiding: Wim Roelant, 0032(0)477340721
- Inschrijvingen: **VOLZET!**

Vogelen en uitwaaien op Cap Gris Nez (FR)

De Franse Opaalkust, en in het bijzonder de "Grand Site National des deux Caps" heeft de vogel- en natuurliefhebber heel wat te bieden. ARDEA kiest bewust voor dit tijdstip, midden in de vogeltrek om dit gebied te bezoeken. We kunnen dan ook aardig wat land- en zeetrek verwachten met (zang)vogels die soms een tijd ter plaatse blijven. Cap Gris Nez staat al decennialang internationaal bekend als een uitstekende plek om vogeltrek waar te nemen.

ZAT.18 OF ZON.19 OKTOBER 2014
-EENDJES TELLEN!
(ARDEA)

- **Hobokense Polder en Schelde-oeveren**
andre.van.langenhove@telenet.be
- **Waterlink**
peter.bastiaensen@gmail.com
- **Fort VIII en Schoonselhof**
peggy.beers@telenet.be
- **Forten V en VI en VII**
marc.hofman3@telenet.be
- **Park Kielse Vest**
jan_de_bie@telenet.be

INTERNATIONALE WATERWILDTELLINGEN (IWWT)

Ook in onze regio wordt de komende winter weer mid-maandelijks geteld in de forten, in de Hobokense Polder en langs de Scheldeoeveren, en ook op de waterplas van Waterlink op 't Kiel. Het park de Kielse Vest zal ook (terug) systematisch worden onderzocht. Dit levert niet meteen spectaculaire waarnemingen van zeldzame vogelsoorten op, maar het geeft toch inzichten in de wijzigende situatie van bijvoorbeeld vogelsoorten als kuifeend, wintertaling en meerkoet. Ook het belang van waterrijke biotopen, zeker in onze verstedelijkte omgeving, wordt er door aangetoond. Het Instituut voor Natuur- en Bosbeheer (INBO) verwerkt alle gegevens en publiceert regelmatig een wetenschappelijk rapport over de watervogeltellingen.

Elke natuurliefhebber is erg welkom om eens mee te gaan tellen met de 'vaste tellers' die dit al jaren doen. De tellingen gebeuren bij goede weercondities, wat de precieze planning op voorhand bemoeilijkt. Geïnteresseerden nemen daarom best zelf vooraf contact op met één van de vaste tellers, per mail of via de Ardea-blog.

ZONDAG 26 OKTOBER 2014
VOGELEXCURSIE
(NP-ZR MMV ARDEA)

NOORDELIJK EILAND, Wintam

Praktisch :

- Vertrek: om 13.55 u op de Bist, Wilrijk
- Meenemen : verrekijker, telescoop, vogelgids
- Kledingtip: opgelet het kan daar hard waaien!
- Gids: Wim Roelant (0477/34.07.21)
- Leiding: Tuur Wuyts (0474/55.25.75)

Dit gebied is nog altijd één van de betere plaatsen in onze omgeving om naar vogels te speuren.

Vanaf de Rupeldijk heeft men een uitstekend zicht op de verschillende plassen en vermits de ganse weg verhard is, is het hele traject vlot te bewandelen. De eerste gevederde wintergasten zullen reeds ter plaatse zijn en overtrekkende vogels houden er de spanning in.

Daarom is deelnemen aan deze tocht aan te bevelen en het leuke boottochtje naar het eiland krijgt u er zo bovenop! Maar ook precies daarom vertrekken we stipt op het aangekondigde vertrekur, de boot vaart om 14.30 uur en wacht niet...

WOENSDAG 12 NOVEMBER 2014
UILENONDERZOEK
(ARDEA)

REGIONAAL UILENONDERZOEK 2015—INFO-MOMENT

Omdat ARDEA vanaf deze winter/vroege voorjaar een eerste en verkennend onderzoek naar het voorkomen van uilen in ons werkingsgebied plant, nodigen we iedereen uit die hier aan wil meewerken voor een korte kennismaking met het opzet. We nodigen hierbij mensen uit die reeds ervaring hebben met uilenonderzoek elders in Vlaanderen, om ons te helpen bij het opzetten van een methodiek en ons met tips en raad kunnen bijstaan.

Hoe gaan we dit aanpakken? Hoe, waar, wanneer observatieveldwerk verrichten? Waar op letten? Welke geluiden en sporen zijn markant? Hoe delen we onze regio in? Welk materiaal is er nodig en hoe vinden we dat? Wie doet er mee...?

Het is dus geen lezingavond of cursus (die volgt later in februari-maart 2015), maar wel een informele ontmoeting om samen dit onderzoek op te starten. Wie dus geïnteresseerd is en bereid is om in 2015 een klein of groter steentje bij te dragen tot dit project is zeker welkom.

Praktisch:

- 20.00—22.00 uur
- CC Moretus, Berkenrodelei Hoboken (bovenzaal)
- Graag je komt even vooraf melden aan Joris Van Reusel (info@jupiter24.be / 0486/83.62.34) of Luc Van Schoor (luc.vanschoor@scarlet.be / 0494/33.63.09)

EEN KERKUIL IS GEEN HUISDIER Met deze campagneslogan en nevenstaande poster won Vogelbescherming Vlaanderen op 6 september overtuigend de publieksprijs van 'De Standaard Solidariteitsprijs 2014'. Met deze prijs weet Vogelbescherming Vlaanderen zich gesteund in haar campagne tegen het houden van roofvogels en uilen in gevangenschap. De tekening op de advertentie is van de hand van Joris De Raedt (Dodoproductions én HOP-papier! cursusbegeleider). ARDEA wenst Vogelbescherming Vlaanderen een heel dikke proficiat én nog veel succes in met deze belangrijke campagne!

ZAT. 15 OF ZON. 16 NOVEMBER 2014
-EENDJES TELLEN!
(ARDEA)

INTERNATIONALE WATERWILDTELLINGEN (IWWT)

- Hobokense Polder + Schelde-oeveren ● Waterlink ● Park Kielse Vest
- Fort VIII + Schoonselhof ● Forten V, VI, VII
- Meer info: zie 18/19 oktober 2014.

ZONDAG 23 NOVEMBER 2014
ZEEVOGELS SAFARI
(ARDEA ism DELTA)

ZEEVOGELS SPOTTEN OP DE NOORDZEE (NL – B)

Van varen kan je ziek worden. Maar je kan er ook heel gelukkig van worden. Dat gebeurt bijvoorbeeld als je in de late herfst van op het dek van een boot kan genieten van prachtige zeevogels die heel dicht langs je heen glijden.

Zo'n mogelijkheid willen we alle vogelliefhebbers en natuurfotografen aanbieden en we gaan daarvoor letterlijk in zee met de Nederlandse organisatie Delta Safari die hier al enkele jaren ervaring mee heeft. Ze gebruiken een oude vissersboot die tot voor kort enkel nog vaarde met sportvissers. Sinds het visbestand in de Noordzee (haring, kabeljauw, ...) er erg slecht aan toe is valt er aan de sportvisserij op zee echter geen cent meer te verdienen. Maar gelukkig zijn er nu dus de vogelaars die geregeld op zeesafari gaan. Afhankelijk van het weer krijg je zo heel wat soorten voor de lens die je op het vaste land nooit of slechts heel uitzonderlijk, of van zeer ver te zien krijgt. Alken, Zeekoeten, Jan-van-genten, Jagers, Pijlstormvogels, allerlei meeuwen en sterns, bruinvissen en zeehondjes... worden heel vaak gezien. Soms zijn er heel onverwachte dingen te zien, zoals trekkende roofvogels of uilen boven zee.

Organisatie:

Exclusief voor ARDEA hield Delta Safari voor de trip van 23 november een beperkt aantal plaatsen vrij! (Wij hebben het vorig jaar zelf uitgetest en het moet gezegd: het is een geweldige ervaring. Dus niet twifelen als je denkt dat dit iets voor jou is.) Wie mee wil moet écht wel waanzinnig vroeg uit de veren want om 7.00 uur vertrekt de boot uit de haven van Neeltje-Jans in Zeeland. Die is daar om 17.00 uur terug. Voor kinderen zonder buitengewone vogelinteresse is deze lange activiteit niet meteen een aanrader.

Inschrijven:

Deelnameprijs is 50 €. Inschrijven kan door **zo snel mogelijk** een mailtje te sturen naar Joris Van Reusel met vermelding van naam, telefoonnummer, adres en aantal personen + vermelding of u met eigen wagen kan rijden.

De inschrijving is pas definitief als de betaling van 50 € is gebeurd op rekeningnummer

BE81 5230 8065 0424 van ARDEA - NP Hobokense Polder, met referentie Zeevogelsafari + het aantal personen, ten laatste voor 10 november 2014. Deelnemers ontvangen vooraf een briefing.

Praktisch:

- Vertrek om 05.20 uur op de parking van de Kristus Koningkerk, Jan Devoslei (Kiel)
- Terug daar tegen 19.30 uur.
- Kostendelend rijden à 7 eurocent/km.
- Toiletten zijn voorzien op de boot, ook voor dames.
- Lunchpakket meenemen, maar warme drank en soep is aan boord te koop
- Warme waterdichte kledij is nodig
- Verrekijkers en camera's dien je goed te kunnen inpakken tegen regen en zeewater.
- Organisatie: J. Van Reusel, info@jupiter24.be (0486/83.62.34)

ZAT. 13 OF ZON. 14 DECEMBER 2014
-EENDJES TELLEN!
(ARDEA)

INTERNATIONALE WATERWILDTELLINGEN (IWWT)

- Hobokense Polder + Schelde-oeveren ● Waterlink ● Park Kielse Vest
- Fort VIII + Schoonselhof ● Forten V, VI, VII
- Meer info: zie 18/19 oktober 2014.

ZATERDAG 20 DECEMBER 2014
VOORDRACHT
(ARDEA ism NP-HP en NP-ZR)

“VOGELS IN DE KUNST” door Matthias Depooter

Een boeiende lezing over vogels in kunstwerken.

Praktisch:

- 20.00 uur
- Auditorium van het Districtshuis Wilrijk, De Bist te Wilrijk
- Inkom: 3 eur (leden NP) of 5 eur (niet-leden)
- Organisatie in samenwerking met de Stedelijke Academie Wilrijk
- Met werk van onze HOP-papier!-cursisten!

Niets is leuker dan vogels bewonderen in het veld. Maar ook tijdens grijze, kille winterdagen kun je nog veel te weten komen over deze creaturen: comfortabel gezeten, in het auditorium van het districthuis.

Vanavond toont Matthias Depooter je aan de hand van schilderijen welke rol vogels de voorbije eeuwen speelden in de verschillende lagen van de bevolking. Via werken van Vlaamse schilders herkennen we de algemene soorten in en rond het dorp. Welke exotische vogels komen te voorschijn bij mensen van adel? Zag een jachttableau er in de 16de eeuw hetzelfde uit als nu? Maar ook bijgeloof en spiritualiteit komen die dag aan bod. Welke cryptische boodschappen brengen vogels? En hoe beeld je een vogelconcert uit?

Stond u ooit stil bij de rol die vogels in de geschiedenis van de beeldende kunst opeisen? Tijdens deze lezing gaan we met de verrekijker op stap, geduldig turend naar vogels en hun vele verschijningsvormen in schilderijen. We concentreren ons op kunstenaars uit de Nederlanden, en maken nu dan een excursie naar het buitenland

Matthias Depooter geeft een rijk gestoffeerd overzicht van deze bijzondere schildersdiscipline (van Jan van Eyck tot Roger Raveel) en licht verschillende thema's toe: realisme en ornithologische accuratesse, de vogelvucht, de houding van vogels in schilderijen, de evocatie van vogelzang, de relatie tussen mens en vogel.

Het thema 'vogels in de kunst' is een wereld op zich. Vogels duiken in de meest uiteenlopende gedaantes op. Van nietige bijzaak tot de essentie van een kunstwerk. Van een stipje aan de horizon bij de Vlaamse primitieven tot levensechte, gekooide kanaries in het magische werk van Roger Raveel. Te oordelen naar de talloze vogels die in kunstwerken opduiken, vormen zij al eeuwenlang een machtige bron van inspiratie.

Matthias Depooter is vogelspotter in hart en nieren. Hij is kunstkriticus bij Knack, Openbaar Kunstbezit Vlaanderen en is medewerker bij de Vlaamse Kunstcollectie.

Hij gaf deze originele voordracht reeds met succes in Brugge voor Vogelbescherming Vlaanderen en komt nu op uitnodiging van vogelwerkgroep ARDEA dit boeiend thema aan ons presenteren.

Laat deze unieke kans niet voorbijgaan en geniet mee van deze bijzondere kijk op vogels !

In de rand van deze voordracht worden de resultaten van de voorbije ARDEA initiatie cursus Vogeltekenen HOP-papier! (maart 2014) belicht en stellen we tevens kort de toekomstige ARDEA activiteiten voor. En uiteraard is er tijd voor een gezellige après-lezing tussen pot en pint! Kunnen de feestdagen mooier starten?

ZONDAG 4 JANUARI 2015

VOGELEXCURSIE ZEELAND - THOLEN

Natuurpunt Zuidrand m.m.v. ARDEA

Jaarlijkse ganzensafari, ook bekend als de 'Jenevertocht'

Tradities zijn er om in ere te houden, dus zetten we het nieuwe jaar in met een mooie vogeltocht en een borrel (via jeneverleverancier Rudy, en de koekjestrommel wordt gehanteerd door Sonja)! Zoals gewoonlijk zoeken we de vogels in de buurt van Tholen. Eerst speuren we naar ganzen in de polder aan het Markiezaatmeer. Vervolgens komt wellicht de Oesterdam aan de beurt. Benieuwd of de Sneeuwgorzen en Fraters dit jaar terug present zullen zijn nu de begroeiing, na de werken van vorig jaar, weer opgeschoten is. Verder bezoeken we nog Schakerloo- Scherpenisse, de Van Haftenpolder en/of het Rammegors waar op dit ogenblik grote werken aan gang zijn om de Oosterschelde weer tot in het Rammegors te krijgen. Het juiste programma hangt zoals steeds af van de voorbereiding en van de informatie die rond die tijd beschikbaar is (o.a. via waarnemingen.nl). Dat we weer heel wat wintergasten in kijker en telescoop zullen krijgen staat vast. Verschillende soorten ganzen, eenden, steltlopertjes en roofvogels zullen er staan om jullie allen een gelukkig natuur- en vogeljaar te wensen. Tegen de middag strijken we met ons lunchpakket neer in een gezellig café waar, indien gewenst, een soepje voor je klaar staat. Mis deze eerste afspraak van het jaar niet, want "goed begonnen is ...".

Praktisch:

- Afspraak: om 8.30 u. op de Bist te Wilrijk.
- Einde omstreeks 17.00 u. ter plaatse.
- Meebrengen: picknick, kijker, telescoop, vogelgids, stevig schoeisel (laarzen bij regenweer).
- Gids: Luc Van Schoor (gsm: 0494/33.63.09)
- Leiding: Rudy Vansevenant (015/32.08.05)

De slechtvalkenfilm: bestel de DVD nu!

Op 9 maart werd in CC Moretus de film **Sarah&Jules, slechtvalken op 't Kiel** voorgesteld. In deze documentaire spelen deze roofvogels de hoofdrol maar mensen aan bod die op één of andere manier bij hun Kiels verhaal betrokken raakten. De film toont aan de hand van o.a. de unieke close-up beelden van natuurfotograaf Guy Borremans hoe twee slechtvalken te midden van het geraas, gedril en geklop van een grote bouwwerf hun jongen groot brengen en hoe buurtbewoners, bouwvakkers en natuurbeschermers dit van dicht bij beleefden.

De film van 65 minuten, een productie van ARDEA / Natuurpunt Hobokense Polder vzw i.s.m. FIR en Woonhaven Antwerpen, is **niet** te vinden op internet en is enkel te koop via overschrijving van slechts 10,00 euro per exemplaar + 2,00 euro verzendingskosten op rek. **BE81 5230 8065 0424** mmv DVD Sarah&Jules. Voor dat luttele bedrag hebt u er meteen de **extra scene met Rappe Freddy** bij. Vermeld bij de storting duidelijk het aantal, uw naam en het leveringsadres en dan hoort u de DVD binnenkort in uw broedkast euh, brievenbus vallen. Let op: dit aanbod is geldig zo lang de voorraad strekt.

Van alle vogels zijn uilen zeker één van de meest fascinerenden. Als nachtroofvogels zijn ze grotendeels enkel actief tijdens de donkere uren en verschijnen ze maar heel af en toe, en dan nog meestal erg toevallig, voor onze ogen. Het geroep en gekrijs van uilen is zo verbonden met spannende scenes in het bos dat deze dieren een haast mythische betekenis hebben gekregen: de wijze geesten die ons in de duisternis gadeslaan en overdag verborgen in het gebladerte een uiltje knappen. Omdat uilen in onze contreien ook behoorlijk zeldzaam zijn geworden komen we ze zelfs tijdens natuur- en voegeexcursies amper tegen. Het verdwijnen van geschikte leefgebieden en broedplaatsen en de impact van allerlei landbouwtechnieken op de voornaamste voedselbronnen (muisen) maakte uilen, aan de top van de voedselpyramide tot erg bedreigde soorten. Gelukkig zorgden grootschalige en langdurige beschermacties voor de kerkuil er voor dat die soort het weer redelijk doet, en ook voor de steenuil wordt meer en meer actie ondernomen. De bosuil laat ook weer wat meer van zich horen, zelfs in stedelijke parken, o.a. gebruik makend van speciaal voor hem gemaakte broedkasten. Omdat uilen zo'n fascinerende vogels zijn, én omdat vogelwerkgroep ARDEA in 2015 een eerste uilenonderzoek plant in haar werkingsgebied Antwerpen-regio zuid (zie elders), organiseren we een korte maar boeiende uilencursus. Tijdens twee lessen theorie leren we de voornaamste inheemse uilensoorten beter kennen: veldkenmerken, voorkomen, gedrag, geluid, voedsel, jachttechniek etc. en gaan we in op de actuele problematiek rond uilen. Tijdens twee praktijklessen in de donkere uurtjes trekken we het veld, het bos of het park in om te trachten een uil te horen of te zien, en leren we meer over hun sporen, hun biotoop en concrete beschermingsprojecten. De locaties worden pas tijdens de cursus bepaald.

De cursustheorie wordt gegeven door ervaren Natuurpunt-educatie docent Koen Leysen; de praktijklessen worden georganiseerd door ARDEA. Data: maandag 16 februari (theorie 1), maandag 23 februari (praktijk 1), maandag 2 maart (theorie 2), maandag 9 maart (praktijk 2).

Praktisch:

- Docent: Koen Leysen
- Plaats: CC Moretus, Berkenrodelei, Hoboken
- 19.30—22.15 uur (theorie)
- Mogelijk starten de lessen praktijk iets vroeger of later, dat wordt later meegedeeld via een persoonlijke mail aan de deelnemers
- Inschrijven: door het storten van de deelnameprijs van 18 euro (NP-leden) of 24 euro (niet-leden) op rekening BE81 523080650424 van Natuurpunt Hobokense Polder m.v.v. "Uilencursus" + aantal én het zenden van een e-mail naar ardea@hobokensepolder.be.
- Begeleiding en informatie: Luc Van Schoor (0494/336.309, luc.vanschoor@scarlet.be) en Joris Van Reusel (0486/836.234, jupiter24.be)
- Foto: jonge Steenuil, foto: Joachim Pintens

- Volg de ARDEA-blog voor nog meer vogelactiviteiten en last-minute-news

ardea@hobokensepolder.be

En noteer zeker ook deze data:

- Natuurpunt DAG VAN DE NATUUR, zaterdag 15 november 2014
- SOVON Landelijke dag, Ede, zaterdag 29 november 2014
- Natuurpunt's GROTE VOGELWEEKEND, 17+18 januari 2015
- ARDEA @ ANKONA Ontmoetingsdag, UA, zaterdag 14 februari 2015
- dé BELGISCHE VOGELDAG, UA, zaterdag 21 maart 2015

www.hobokensepolder.be
www.zuidrand.be

Met dank aan Sights of Nature, Brugge.

ACTIVITEITEN
OKTOBER-DECEMBER
2014 [04]